

Museumsforbundets tidligstatistikk

besøkstall, status og behov
i museumssektoren
basert på erfaringer i 2021

NORGES
MUSEUMS
~ FORBUND

Innhold

Sentrale funn i undersøkelsen:.....	3
Besøkstall.....	4
Sammendrag av tidligstatistikk og undersøkelse	5
Digital museumsformidling	7
Strømprisene – en utfordring.....	8

Norges museumsforbund leverer tidligstatistikk basert på museenes besøkstall hvert år. På grunn av den pågående covid-19-pandemien har denne innsamlingen blitt kombinert med en spørreundersøkelse. Formålet med denne undersøkelsen er å få innsyn i hvordan pandemien har påvirket museenes inntekter i løpet av 2020.

Museumsforbundet har også stilt spørsmål om hvordan museene har blitt rammet av de høye strømprisene som preget slutten av 2021.

83 museer har svart på spørreundersøkelsen og 73 museer har levert besøkstall for 2020 og 2021.

Oversikt over tidligstatistikken for 2021 er vedlagt til slutt i dette dokumentet.

Sentrale funn i undersøkelsen:

1. Samlet besøkstall for 2021 er 4 889 565. Dette er en oppgang på 724 601 fra 2020.
2. Gjennomsnittlig endring i besøk fra 2020 til 2021 er 17 %
3. 17 museer har hatt nedgang i besøkstallet fra 2020 til 2021.
4. Sammenliknet med normalåret 2019, er besøkstallene fortsatt halvert.
5. 72,3 % av museene har holdt stengt i 2021 som følge av covid-19.
6. 71,1 % har mottatt krisehjelp fra ulike støtteordninger.
7. 28,9 % har ikke mottatt krisehjelp.
8. 33,3 % av museene sier hjelp fra ulike støtteordninger har hjulpet svært godt.
9. 6,3 % sier at ordningene ikke har hjulpet.
10. 96,4 % av museene har vært tvunget til å avlyse arrangementer på grunn av covid-19.
11. 92,8 % av museene har tatt i bruk digitale plattformer for å formidle under covid-19.
12. 54,2 % av museene opplever de økte strømprisene som en utfordring.

Besøkstall

Norges museumsforbunds tidligstatistikk for 2021 viser en liten økning på 17 % i gjennomsnittlig besøk i forhold til 2020. Det samlede besøkstallet viser en oppgang på 724 601 besøk sammenliknet med året før, men sammenliknet med normalåret 2019, er besøkstallene fortsatt halvert. Dette viser at museene fortsatt preges sterkt av pandemien.

Mange museer melder om at covid-restriksjoner har hindret gjennomføring av program og aktivitetstilbud. Flere museer har vært pålagt å holde stengt i lengre perioder som følge av restriksjonene og mange har sett seg nødt til å avlyse arrangementer og gruppebesøk på grunn av smitteverntiltak.

Det rapporteres om færre skolebesøk enn i et normalår. Et museum melder om bortfall av 5457 elever som følge av pandemien. Et annet museum trekker frem at avlysninger i Den kulturelle skolesekken preger besøkstallene. Et museum var tvunget til å la 8600 konsertseter stå tomme på grunn av restriksjoner. Et annet museum sier at de har lyktes å avholde noen arrangementer, men ikke til like gunstige tidspunkt som ellers.

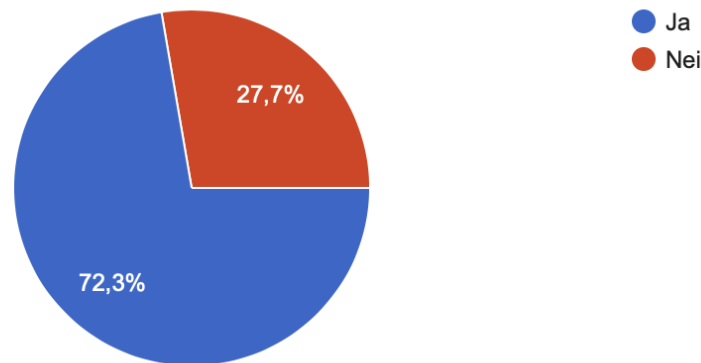
Flere museer hadde en økning i museumsbesøk i sommerhalvåret, mens julesesongen ble preget av strengere restriksjoner, som følge av den nye virusvarianten Omikron. Et museum opplevde godt besøk gjennom sommersesongen, men måtte avlyse alle større sommerarrangementer. Et annet museum hadde også godt besøk i juli, men erfarte at det kom flere avbestillinger av planlagte arrangementer på sensommeren, som følge av nye covid-restriksjoner. Et museum opplevde at besøkstallet tok seg opp fra sommeren og utover høsten, helt frem til restriksjonene for Omikron-varianten ble innført. Et annet museum understreker at uforutsigbarheten knyttet til formidlingsvirksomheten har vært stor. Det er med andre ord også i 2021 litt ulike erfaringer i museene knyttet til besøket.

Bortfallet av utenlandsturister merkes fortsatt i museene. For flere museer utgjør cruisepassasjerer og andre turister en stor del av besøkstallet i sommerhalvåret. Mange av disse uteble i 2021. Likevel opplever flere museer en økning i innsalget av antallet norske besøkende. Ved et museum har andelen av norske besøkende økt fra 28 % i 2019 til 72 % i 2021. Et annet museum opplevde at individuelle norske besøkende til en viss grad kompensere for bortfall av grupper og utenlandsturister. Et museum merket bortfallet av utenlandsturister gjennom endring i interessen for ulike formidlingstilbud. Tilbud som normalt vekker stor interesse hos et internasjonalt publikum har en vesentlig nedgang i popularitet, mens enkelte tilbud som retter seg mot norsk publikum har en liten oppgang.

Sammendrag av tidligstatistikk og undersøkelse

8. Har museet holdt stengt som følge av covid-19 i løpet av 2021?

83 svar

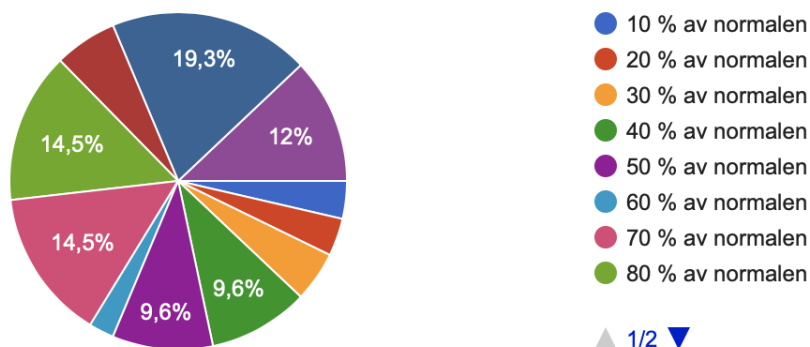
Det er mange museer som har måtte holde stengt i lengre perioder de siste par årene og omtrent samtlige museer har måtte avlyse arrangementer på grunn av koronarestriksjonene.

I løpet av 2021 har 72,3 % av de som har svart på undersøkelsen meldt at de måtte holde stengt i lengre, eller kortere perioder, og 96,4 % har måtte avlyse arrangementer på grunn av koronarestriksjoner.

Nedstigninger og restriksjoner har naturligvis hatt en negativ innvirkning på de fleste museers inntekter. Inntektstapet varierer, men det er tydelig at de museene som har hatt størst inntektstap i løpet av pandemien er museer som belager majoriteten av besøket sitt på utenlandske turister. Hele 21,6 % av svartotalen melder at de har mistet mer enn 60 % av inntektene i forhold til normalåret 2019. Likevel er det noen museer, hele 12 % av svartotalen, som melder at de har hatt høyere inntekt enn forrige normalår. I tillegg melder 19,3 % at man har hatt omtrent like mye inntekt som i 2019.

7. Hvordan har inntektene vært prosentvis i 2021 sammenliknet med 2019?

83 svar

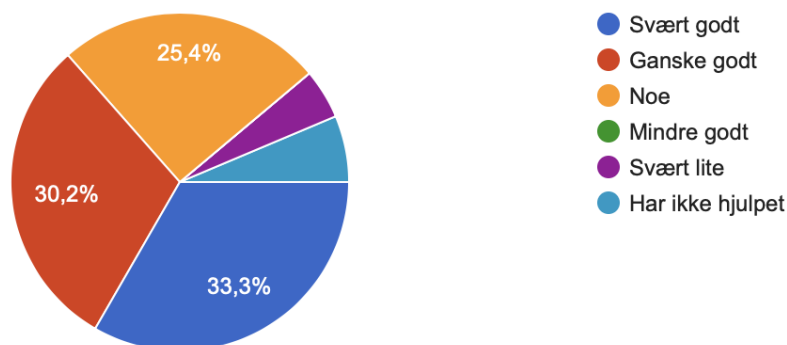
For alle museer som har slitt under pandemien har det vært til god hjelp å motta krisehjelp. Omtrent 71% svarer at de har mottatt støtte fra offentlige institusjoner. De fleste har mottatt støtte fra Krisepakken for museer med over 60 % offentlig støtte, gjennom ekstrabevilgning våren 2021. Flere museer melder at støtten har gått til å dekke tap av inntekter og til å holde ansatte i arbeid, i tillegg til å dekke ekstraavgifter forbundet med koronatiltakene. Hele 89% av museene mener at krisepakkene har hjulpet på driften av museet, og 33,3 % av museene sier hjelp fra ulike støtteordninger har hjulpet svært godt. Støtten hjelper altså jevnt over i museene, men mange melder også om at krisepakken ikke treffer godt nok, eller at det egentlig har vært for lite penger for å dekke tapet for billettinntekter. Kompensasjonsordningen for arrangører og underleverandører i kultursektoren med under 60 % offentlig støtte, har delvis dekket bortfallet av markedsinntekter for noen, men flere har vært nødt til å bruke andre innsparingsmetoder.

«Arbeidet med å tolke og søke på støtteordningene har vært ressurskrevende. Den generelle utformingen av ordningene har gjort det vanskelig å tilpasse dem til driften vår.», skriver en av respondentene i spørreundersøkelsen.

De samiske museene har også mottatt krisepakke gjennom øremerkede midler fra Kulturdepartementet via Sametinget. I 2020 fikk ikke museene under Sametinget kompensasjonstiltak, noe som la et økonomisk press på de samiske museene med både arrangement-avlysinger og lave besøkstall. Derfor ble det et etterlengtet tilskudd som kom i løpet av 2021.

11. Hvor godt har støtten hjulpet museet gjennom pandemien i 2021?

63 svar

Digital museumsformidling

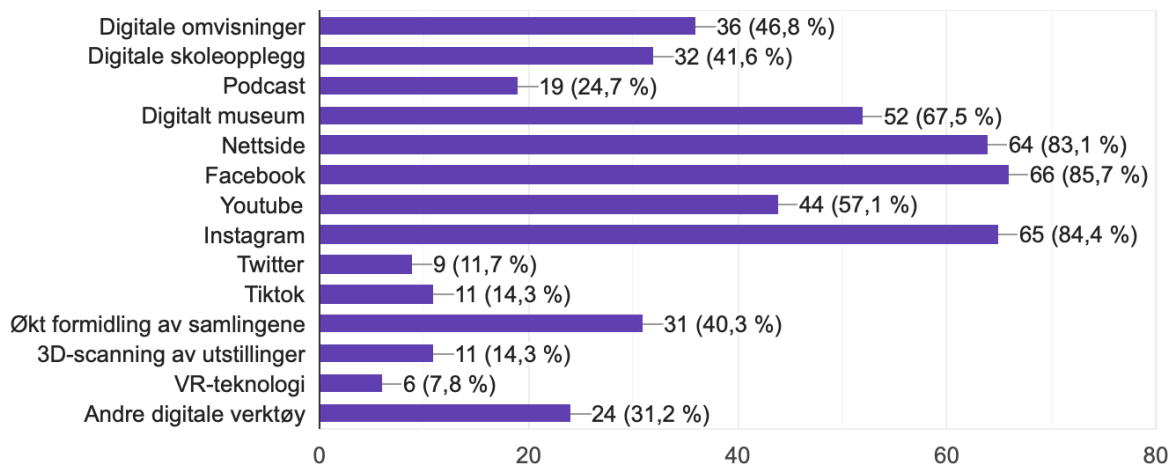
Grunnet nedstengninger, ønske om å beholde kontakten med publikum og oppfordring fra KUD har mange museer i økende grad tatt i bruk digitale plattformer for å få arbeide videre med samfunnsoppdraget. Så mange som 92,8 % av museene som har svart melder at de har tatt i bruk digital formidling i koronaperioden. Flere museer har også gitt melding om at besøkstallene på digitale plattformer har økt i takt med museenes bruk av digital formidling.

Museene har benyttet sosiale medier som Facebook, Instagram, Twitter, DigitaltMuseum, men også digitale omvisninger, digitale utstillinger, laget digitale skoleopplegg, og digitale arrangementer som konserter og strømming av foredrag og noen utstillingsåpninger. Noen har også utviklet egne apper til museet og laget informasjonsfilmer vist på YouTube, og enkelte museer har også produsert podkast.

Det er viktig at man får synliggjort den enorme innsatsen museene har gjort i forbindelse med digital formidling de siste årene. Museene har vist fleksibilitet, kreativitet og nytenkning rundt temaet digital formidling og dette bør vektlegges i statistikker og rapporteringskjema.

15. Hvis ja på forrige spørsmål, hvilke digitale plattformer?

77 svar

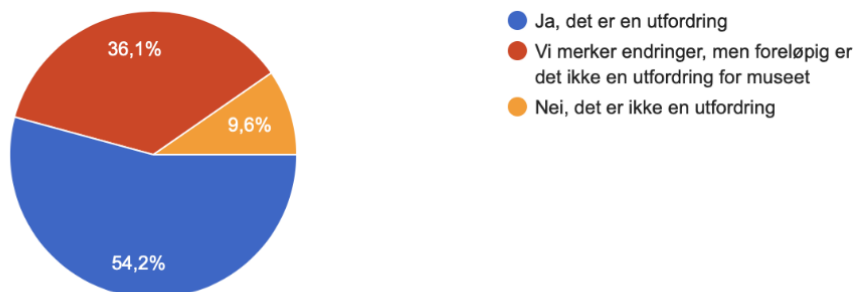

Strømprisene – en utfordring

Strømprisene har som kjent økt veldig den siste tiden i Norge. Mange sliter med å betale strømregningene og museene er intet unntak. Hele 54,2 % av svartotalen melder at den økte strømprisen er en utfordring for museumsdriften. Flere av museene svarer at strømprisene har hatt en 400 % økning de siste månedene og at man ser med bekymring på fremtiden dersom energikostnadene skal holde seg på dette nivået i tiden fremover.

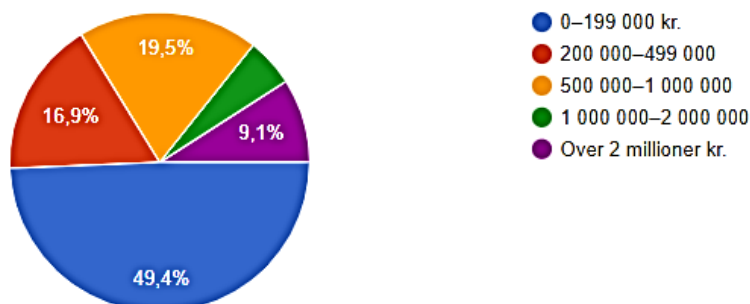
17. Opplever museet de økte strømprisene som en utfordring?

83 svar

18. Hvor stor økning i strømutfgifter har museet hatt?

77 svar

Flere understreker at det er krevende å budsjettere driftskostnader ettersom strømprisene varierer så mye fra det ene året til det andre.

«Dersom dei høge prisane fortset utover i 2022, vil det verta ei stor utfordring for driftsbudsjettet vårt.», sier en respondent.

Det er bekymring for kostnader i fremtiden som går igjen i tilbakemeldingen og noen beskriver strømprisene som både «sjokkerende» og «horrible». Mange opplever situasjonen som svært vanskelig og understreker at de høye strømprisene har en påvirkning på driften av museet:

«Som museum har vi i liten grad ha mulighet til å spare ytterligere på strøm, ettersom magasiner og utstillingsarealer må ha klimatiltak.»

Flere museer mener at dette er et sentralt problem som bør ordnes med en kompensasjonsordning om strømprisene skal fortsette å være like høye i tiden fremover. En museumsdirektør sier det slik:

«Museet trenger kompensasjon og strømpakker fra regjeringen på lik linje med næringsliv, idrett og frivillighet. Vi har et ansvar for å bevare vår felles kulturarv, derfor er det viktig at museumssektoren blir en del av disse støtteordningene.»

Museene og covid-19, spørreundersøkelse nr. 6: Tall fra høsten 2020 sammenliknet med høsten 2019

1. Navn på museum	Besøktall 2021	Besøktall 2020	Endr. besøgende	Endr. %
Anno museum AS	137 384	112 362	25 022	22 %
Arkeologisk museum Universitetet i Stavanger	32 946	19 487	13 459	69 %
Aust - Agder Museum og Arkiv	41 676	38 627	3 049	8 %
Baroniet Rosendal	64 500	46 700	17 800	38 %
Dalane Folkemuseum	42 734	37 144	5 590	15 %
Deanu ja Várjjat Museasiida/Tana og Varanger Museumsiida	19 458	14 358	5 100	36 %
DET INTERNASJONALE BARNEKUNSTMUSEET	3 175	2 954	221	7 %
Drammens Museum	22 530	19 117	3 413	18 %
Falstadsenteret	19 554	11 251	8 303	74 %
Galleri F 15	7 979	10 861	- 2 882	-27 %
Gudbrandsdalsmusea	60 000	58 000	2 000	3 %
Hardanger og Voss museum	35 206	29 718	5 488	18 %
Haugalandmuseet AS	21 000	21 104	- 104	0 %
Helgeland Museum	52 000	45 448	6 552	14 %
Henie Onstad Kunstsenter	33 500	46 468	- 12 968	-28 %
Jærmuseet	136 426	113 662	22 764	20 %
KODE Kunstmuseer og komponisthjem	103 210	73 968	29 242	40 %
Kon-Tiki Museet	37 100	37 128	- 28	0 %
Kraftmuseet - Norsk vasskraft- og industristadmuseum	18 128	15 209	2 919	19 %
Kulturhistorisk museum	81 106	99 764	- 18 658	-19 %
MiA - Museene i Akershus	130 000	108 625	21 375	20 %
Midt-Troms Museum	12 000	11 330	670	6 %
Mjøsmuseet AS	16 122	25 287	- 9 165	-36 %
MUNCH	201 143	44 957	156 186	347 %
Musea i Sogn og Fjordane	33 393	26 590	6 803	26 %
Museene i Sør-Trøndelag	261 633	193 221	68 412	35 %
Museet Midt IKS	31 000	44 124	- 13 124	-30 %
Museum Nord	128 280	106 047	22 233	21 %
Museum Stavanger AS	106 893	79 289	27 604	35 %
Museum Vest	71 300	45 762	25 538	56 %
Nasjonalmuseet for kunst	25 355	61 419	- 36 064	-59 %
Naturhistorisk museum, UiO	683 340	594 074	89 266	15 %
Nord-Troms museum AS	3 091	2 829	262	9 %
Norsk Bergverksmuseum	29 303	12 236	17 067	139 %
Norsk Folkemuseum	152 000	193 427	- 41 427	-21 %
Norsk Industriarbeidermuseum	66 827	77 263	- 10 436	-14 %
Norsk jernbanemuseum	12 774	10 815	1 959	18 %
Norsk Luftfartsmuseum	32 042	24 650	7 392	30 %
Norsk Oljemuseum	64 814	61 249	3 565	6 %
Norsk Skogfinsk Museum	10 500	6 400	4 100	64 %
Norsk vegmuseum	87 111	78 890	8 221	10 %
NTNU Vitenskapsmuseet	110 000	114 376	- 4 376	-4 %
Nynorsk kultursentrum, musea for skriftkultur	23 185	14 244	8 941	63 %
Oslo Museum	33 126	25 587	7 539	29 %
Preus museum	26 932	13 864	13 068	94 %
Randsfjordmuseet	21 733	14 990	6 743	45 %
Ryfylkemuseet	7 300	1 836	5 464	298 %
Skimuseet i Holmenkollen	42 500	36 013	6 487	18 %
Stiftelsen Bymuseet i Bergen	50 921	48 529	2 392	5 %
Stiftelsen Jødisk Museum i Oslo	3 241	3 509	- 268	-8 %
Stiftelsen Kistefos-Museet	111 930	168 950	- 57 020	-34 %
Stiftelsen Lindesnes fyrmuseum	94 654	97 800	- 3 146	-3 %
Stiftelsen Modums Blaafarveværk	228 575	90 843	137 732	152 %
Stiftelsen Narviksenteret	26 219	20 284	5 935	29 %
Stiftelsen Nobels Fredssenter	30 800	37 402	- 6 602	-18 %
Stiftelsen Nordlandsmuseet	56 598	61 678	- 5 080	-8 %
Stiftelsen Nordmøre museum	63 522	37 700	25 822	68 %
Stiftelsen Norsk Teknisk Museum	110 358	110 104	254	0 %
Stiftelsen Romsdalsmuseet	80 401	61 419	18 982	31 %
Stiftinga Museumssenteret i Hordaland	15 945	9 578	6 367	66 %
Svalbard museum	14 421	12 306	2 115	17 %
Sørlandets Kunstmuseum	20 394	22 804	- 2 410	-11 %
Sør-Troms Museum	24 069	20 374	3 695	18 %
Telemark Museum	38 582	23 108	15 474	67 %
Universitetsmuseet i Bergen	56 251	40 595	15 656	39 %
Valdresmusea As	58 980	23 030	35 950	156 %
Varanger museum IKS	33 497	22 637	10 860	48 %
Verdensarvsenter for bergkunst - Alta Museum IKS	26 531	26 344	187	1 %
Vest-Agder-museet	76 527	58 761	17 766	30 %
Vestfoldmuseene IKS	104 375	108 151	- 3 776	-3 %
Vest-Telemark Museum	29 353	28 544	809	3 %
Viti	32 462	54 928	- 22 466	-41 %
Østfoldmuseene	107 650	92 862	14 788	16 %
Sum	4 889 565	4 164 964	724 601	17 %